

[VADSZÓLÓ A BALUSZTRÁDON.
KAZINCZY TATÁN]

1803. május 21.

(i)

*Kapaszkodj önmagadba
de ne engedd el a szíjfogantyút
írtam ma agyam falára
mikor a neszmélyi postakocsi
a két gyönyörű nyughatatlan
fekete paripával
nekilódult a maradék éjszakának
Almásnál kitértünk Tatára
porzott az út feszült az ín
majd kiestem a postilionból
de bíz'isten megérte
ha a festő giccset fest
az is alulmúlta volna a látványt
mögöttünk a párálló dunai dombok
kedvükre hullámoztak
a felkelő nap csóvája körül
*Szeresd a vándort
a színek az ő egyetlen hatalma**

(ii)

A Szarkához címzett
uradalmi kocsmá és fogadó
Tóvárosban a Budai utca kellős közepén
épp hol a vízelvezető vályú
a lecsapolt tó felé kanyarítva vesz új irányt
ideális pihenőhely
mikor végre szabad lélekkel
errefelé lovancoskodik az ember

Van abrak és früstök
vendégszoba az ivó mellett
ha az utazó kicsinykét pihenni vágyik
és ha más szükséget szenved
a Szarkában van fűszeres, trafikos
nürnbergi áruda és borbélyműhely
Gejza, a nagyszakállú fogadós
hamarabb előadja mindezt
mintsem én csizmámat levennem
Nem is veszem le minék
az út sarát keményre kötötték
szárazabb napok
és kevés időm legjobb használatára
a híres-neves
depredikált tatai kertet felkeresni
azonnal indulok

(iii)

Igazságos város ez
a sebes emlékezet és a lassú feledés városa
megtűri az idegent, szállást ad a költőnek
és megbocsátja azt is, ha írsz róla
vagy alkalomadtán elszereted leányait
Itt minden közel
Deodatus és Zsigmond király
Eszterházy gróf és Mikovinyi Sámuel
sebzett szarvasok, méretes tükörpontyok
kegyúri címer és harangláb
barátfürdő papkút kamalduli csend
a lovagvár felső ablakából valaki integet
Ha jól fülelsz
malmok zsolozsmáját hallhatod
és kiszáradt mocsarak felett
szűnyogzajból a szimfóniát
Közel az idő és közel a múltása is
a szimpátia átrajzolja az enyészet kontúryait
hallgasd kertjáró madarak énekét
lélegezd be a vizet és megérted
mintha itt születnél volna
elindul benned a táj

(iv)

Most visszatértél ide
nyolc nehéz év után
akkor szeptember vége volt
mintha rabláncon lennének
leveleiket úgy rázták le magukról a fák
de te ragaszkodtál hozzá
Plecz kapitány
a rabok felügyelője
ismételt kérésedre megengedte
hogy láthasd ezt a kertet
láthass még valamit
tán utoljára
ami szép és kedvedre való
mielőtt bitangul rád zárul
a brünni várbörtön vaspántos ajtaja
Most visszatértél ide
mit vársz e helytől? mondd mit vársz
megnyugvást? feloldozást?
A sok sebhely a régi pontokon sajog megint
Azt hiszed álom volt csupán?
Agrippa szól egy fiúról aki az álom hatására
egyetlen éjszaka alatt érett férfivá lett
kétezerháromszáznolcvanhét nap
eddig tartott az álom
de te nem nőttél fel azóta sem
az Öreg utcán amerre lépsz
lám, belesárgul a fű
összesúgnak mögötted a fák
és kibeszélnek a madarak
Bármi is történt, megtörtént
Nem múltad nyom, hanem párája:
az emlék

(v)

Nézni

nézni kell, mindig nézni, valamit

mindig nézni, ha már megadatott

nézni nézni, amíg lehet

Nézni, ahogy dolgukra sietnek az emberek

nézni, hogy rád se nézzenek

kopottak szürkéek bazalt-szemükben

nem csillan meg a május

Nézni, hogy hatalmasra nőttek a fák

és hatalmasra nőtt a közönyük

a fák alatt édes búvóhelyek

dulces latebrae tűnő ifjúság

Nézni, mennyi madár

csupa szárny csupa nyak és persze

csupa ábránd lebegve mozdulatlanul

A magasztalt kert felől

hús leblek és etéziák

a tavasz triumfál

vagy ezt most mind képzelet?

és elfelejti azt is, hogy emlék?

A csavargó út felső végén

két kőgriff a díszkapu tetején

a grófi címer állatai már messziről

valóbbak a valónál

Nézni kell, mindig nézni

távolabb, tovább

nézni, ahogy elindul a táj

szorongani a fényben,

nehezen szokni meg

megszokni a megszokhatatlant

aki így sokáig volt elzárva,

lenni a mélyben, lenni és még lejjebb

ami szinte már magasság

Mikor lesz erő, és lesz-e, visszanézni,

mint ki ellenállna, annak, mi múlt idő,

de sohasem lesz befejezett

Nézni kell, mindig nézni

a jót nézni ebből is

a tekintet zártkertjében megpihenni

elsimítani, mint egy párnát
az ébredő gondolatot a félelmet
a gyöngeséget és nem felejteni

(vi)

51

Vár

másba ma aligha kezdhet
Lejegyzi, mit lát mit gondol
mit képzél mielőtt elfelejti
lejegyzi ami áll lejegyzi
ami mozdul lejegyzi ami
visszaeső emlék
ha lelkében már kevesebb a test
rég magáról tudjon akkor is
minden szó arra kell
hogy még talán
hogy majd megint
s ami van, maradjon így kicsit
Nem tudja, mit néz mit lát
csak képzelmeit kolorozza
mindegy ki jön szembe
egy kosztosdiák vagy
Klopstock Messiása
előbb gondol rájuk mint magára
a griffek árnyékában
Legyint és lejegyzi
ez az ország elég púp a maga hátán
A barkócfá csúcsáról
csomókban hull alá a fény
Az hogy él, nem mentség
csak magyarázat

(vii)

Ne nőj fölélbe önmagadnak

(viii)

Micsoda aventúr
Anakreón fütyörész a tatai tavaszban
kacsaringós murvaösvények közt
lépdelek előre egészen a tóig
gyönyörű magány

megáradt nap alatt
hasít a kékség
lent surrog a zöld
buja növésű minden e kertben
a platánfát kétszeri ölelésem
sem tudja összefogni
legágognak a vadlibák nevetek
de rég nevettem miért is
Beljebb pár jegenye
vagy tornyos fehérrnyár
vigyázzban őrzik a harmóniát
Csak kapkodom a fejem
ennyi szépség
minden fa hegyén duruzsol egy angyal
vöröstölgy páfrányfenyő luc és erdei
vérbükk és nyugati ostorfa
boglárfa és amerikai dió
vasfa tulipánfa keleti életfa
gyantás cédrus és virginiai boróka
növényekkel kialakított hatalmas lugas
ermitázsa a természetnek
de a legszebb mind közül
érzelmeim hív hordozója
a szomorúfűz
mely tudomásom szerint csak itt honos
Salomon Gessner Idylliumában
fő helye lenne biztosan
szépsége előtt kapitulálok
Most gellert kap a tekintet
én szédülten futtatam tovább
papírosomon a szót
a tó felé sandítok
százával úszkáló hattyúk
fehér méltóságosok
némán váraognak tolláskodnak
forognak körbenéznek de inkább fel
fel a magasba majd egy titkos jelle
helyet és alakzatot cserélnek
akár egy audientia
a Mennybéli színe előtt
A nedves talajon cuppog a cipőm

az ösvény elágazik én jobbra tartok
egy nosztalgikus érző építmény felé
középkort idéző műromok
ahogy elnézem egy háromhajós
templom maradványait imitálja
kissé tolakodó stílusban
Rengeteg forrás buggyan elő
a legváratlanabb helyeken
a patak felett átívelő dombor kőpalló
után újabb csodák várnak
a mesterséges grották mélyén
kis fülkék talán imahelyek
az elmélkedés színterei
az egyikben római forma sírkő
itt megállok és kifújom magam
támasztom e málló kőfalat
csorba kövek mégse csonkák
eltanulták türelmét a közeli hegyeknek
van mit okulnom belőlük
Árnyak lepedőjébe csavarva
indulok lassan hosszú levegőkkel
tovább a Béka-hegynek csúfolt magaslat
ékesége a nyári lak felé
szebb vegetatio aligha tárul
ám erősen fogy az időm
sietős volna a plánum szerint
Kedvemre való kép fogad
a rend sziluettje
a kastély építője értette
a szertelen szimmetriát
A teraszhoz vívő széles lépcsősor előtt
két járda keresztezi egymást
talán az erps napsütés káprázata
nem tudom, az egyik járda alakja
körzött, a másiké szögmérőt rajzol ki
a kettő közt Júnó gyermeki alakja
fürdik a fényben
A felismerés megdobogtatja szívem
aki így akarta, jól végezte dolgát
Felsietek a tágasra tervezett lépcsőkön
vajon az ellenoldalról is azt látom-e

ami az imént új erőt öntött belém?
Szemem szigonyán ekkor
még valami fennakad
a kovácsoltvas balusztrádra
54 úgy tekerednek szorosan a szőlőindák
és kúsznak egyre feljebb egyre közelebb
akár egy botra csavarodó kígyó
és vadszőlő szemek tarják fogva tekintetem
A véletlen műve ez is? vagy megint
a régi képzelmeim?
ide kellett jönnöm
ide a depredikált tatai kertbe
hol a csend csak kelléke valami másnak
hogyan egyedül nézhessek szembe azzal
mi sanyarú sorsomat előidézte?
Ami eddig csak pusztán szép volt
és éber utazót gyönyörködtető
mostantól égi jel és felbújtó parancs
Nincsenek véletlenek
valami kezdetét veszi valami
történni fog velem elkerülhetetlenül
Körülnézek, nincs itt rajtam kívül senki
a nap delel, a fogadóban várnak
megéheztem is, kissé szédülök
amott a talányos török mecset
odáig ma biztosan nem megyek
de mégis merre? merre induljak
és hová vezet, ha vezet utam?
Visszhangó néma szavaim mögött
kitelet moha könnyezik
Visszafelé nem visznek lábnyomok